

WYMAGANIA EDUKACYJNE

niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z JĘZYKA POLSKIEGO w klasie 7

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań edukacyjnych na ocenę dopuszczającą.

I. KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE

I.1. Czytanie utworów literackich – liryka

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
<ul style="list-style-type: none"> – wie, że liryka jest jednym z rodzajów literackich, – odróżnia utwór liryczny od utworu epickiego, – zna podstawowe cechy utworów lirycznych, – wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, – krótko opowiada, o czym jest przeczytany wiersz, – nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą wiersza, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy poezji, – czyta wiersz głośno i wyraźnie, – wygłasza z pamięci wskazany utwór liryczny, zwracając uwagę na znaki przestankowe, – wypowiada się na temat przeczytanego wiersza, – podejmuje próbę uzasadnienia swoich wrażeń wywołanych lekturą wiersza, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki, – czyta / wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, zgodnie z tematem i stylem dzieła, – określa temat wiersza, – opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega język poezji, – czytając / wygłaszając wiersz, stosuje odpowiednie tempo, intonację i modulację głosu, – dokonuje interpretacji głosowej utworu lirycznego, – ciekawie opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – prezentuje informacje na temat wiersza w dowolnie wybranej formie, w tym w formie interaktywnej, – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór poetycki, stosując różne techniki uczenia się,

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
<ul style="list-style-type: none"> – wie, kto to osoba mówiąca w wierszu, – wyjaśnia pojęcie <i>podmiot liryczny</i>, – wie, kto to bohater liryczny, – wyjaśnia pojęcie adresata / odbiorcy utworu, – odróżnia podmiot liryczny od adresata, – odróżnia wers od strofy (zwrotki), – wyjaśnia, czym są rym, wers, refren, – zna nazwy środków artystycznych: <i>epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa, ożywienie, symbol, neologizm</i>, – wymienia elementy rytmizujące: wers, strofa, rym, rytm, – zna pojęcia pieśni, trenu, 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje w wierszu wartości ważne dla poety, – określa nastrój wiersza, – tworzy projekt pracy (rysunek, drama itp.) interpretującej wiersz – przekład intersemiotyczny, – nazywa wyrazy wskazujące na osobę mówiącą w wierszu (podmiot liryczny) i adresata, – opowiada o podmiocie lirycznym, przedstawiając jego myśli i uczucia, – określa adresata wiersza, – wskazuje wers, w którym znajduje się zwrot do adresata, – wskazuje bohatera wiersza, – rozpoznaje w utworach lirycznych epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, ożywienia, symbole, – wskazuje w wierszu rymy, 	<ul style="list-style-type: none"> – wyodrębnia obrazy poetyckie, – nazywa i uzasadnia swoje uczucia wywołane lekturą wiersza, – przedstawia, również w formie przekładu intersemiotycznego (np. rysunek, drama itp.), jak rozumie omawiany wiersz, – wskazuje cechy podmiotu lirycznego, – określa cechy bohatera wiersza, – porównuje i nazywa rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach, – rozpoznaje w utworach lirycznych przenośnie, uosobienia, neologizmy artystyczne – rozpoznaje refren jako element rytmizujący utwór, – wymienia cechy pieśni, trenu, 	<ul style="list-style-type: none"> o podmiocie lirycznym, bohaterze oraz ich uczuciach, – opisuje zachowanie bohatera wiersza i wyraża swoją opinię na jego temat, – porównuje doświadczenia bohatera z własnymi, – opisuje adresata wiersza, – wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia wywołane lekturą wiersza, – wyjaśnia, jak rozumie przesłanie wiersza, – wyjaśnia znaczenie przenośne utworu lirycznego, – uzasadnia własne rozumienie wiersza, – rozpoznaje funkcje środków artystycznych w omawianych wierszach, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy własne przykłady poznanych środków artystycznych, – wyjaśnia funkcje poznanych środków artystycznych, – omawia wyczerpująco sytuację przedstawioną w wierszu i odwołuje się do własnych doświadczeń, – interpretuje wiersz i uzasadnia swoją tezę interpretacyjną, odwołując się do elementów utworu, – charakteryzuje podmiot liryczny, odwołując się do treści wiersza, – charakteryzuje bohatera, odwołując się do treści wiersza, – porównuje podmiot liryczny z adresatem i bohaterem wiersza i przedstawia wnioski,

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY LIRYCZNE				
<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia tematykę wiersza, – zna pojęcie ironii, – wie, jakie jest przesłanie wiersza, – rozpoznaje w utworach lirycznych wartości ważne dla Polaków, – dostrzega w omawianych wierszach elementy historyczne, – wymienia autorów utworów lirycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje elementy rytmizujące utwór, – rozpoznaje pieśń, tren, – dzieli wersy na sylaby, – wie, na czym polega ironia w omawianych utworach lirycznych, – rozpoznaje przesłanie wiersza i wypowiada się na temat jego aktualności, – wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omawianych wierszach, – rozumie słowo <i>kontekst</i> i zna rodzaje kontekstów, – zna elementy z życia autorów utworów lirycznych wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega ironia, – dostrzega ironię w omawianych wierszach, – formułuje przesłanie utworu lirycznego i zastanawia się nad jego aktualnością, – porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, – dostrzega różne konteksty w omawianych utworach lirycznych, – posługuje się biografią autora w interpretacji utworów lirycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje w wierszu elementy rytmizujące, – wskazuje cechy pieśni, trenu w danym utworze, – definiuje pojęcie ironii, – omawia znaczenie ironii w wierszu, – wyjaśnia przesłanie utworu lirycznego i ocenia jego aktualność, – omawiając utwory liryczne, nawiązuje do wybranych kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, – dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach lirycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje pieśń, tren wśród innych gatunków literackich, – tworzy pytania do hipotezy interpretacyjnej na temat wiersza, – w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, – w interpretacji utworów lirycznych wykorzystuje potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, filozoficzny, społeczny.

I.1. Czytanie utworów literackich – epika

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
<ul style="list-style-type: none"> – wie, że epika jest jednym z rodzajów literackich, – odróżnia utwór epicki od utworu lirycznego, – wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, – rozpoznaje fikcję literacką, – wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach epickich, – wymienia wybrane gatunki epickie, np. baśń, legenda, opowiadanie, powieść, nowela, – wymienia tytuł jako element budowy utworu epickiego, – wymienia wybrane 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy utworu epickiego, – opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w utworach epickich, – wymienia cechy gatunkowe opowiadania, powieści, noweli, – wyszukuje w tekście określone informacje, – wskazuje tytuł jako element budowy utworu epickiego, – ustala kolejność zdarzeń, – nazywa rodzaj narratora i narracji, – rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, – rozpoznaje rodzaj literacki czytanego tekstu – epika, – rozpoznaje czytany utwór jako opowiadanie, powieść, nowelę, – opowiada o elementach świata przedstawionego, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych – rozpoznaje puentę jako element budowy utworu epickiego, – opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi i fantastycznymi w utworach epickich, – uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do opowiadania, powieści, noweli, – rozpoznaje punkt kulminacyjny jako element budowy utworu epickiego, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, – wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje elementy świata przedstawionego różnych utworów, – uzasadnia przynależność rodzajową i gatunkową utworu, podając odpowiednie przykłady, – rozpoznaje funkcje elementów budowy utworu: tytułu, puenty, punktu kulminacyjnego, – prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w utworze, – porównuje narratorów w różnych utworach,

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
<ul style="list-style-type: none"> wydarzenia tworzące akcję utworu, – rozpoznaje, kim jest osoba mówiąca w utworze epickim, – rozpoznaje i wymienia bohaterów utworu, – zna pojęcia: <i>narrator</i> i <i>narracja</i>, – rozpoznaje w utworze wątek główny, – nazywa swoje wrażenia wywołane lekturą tekstu, – rozpoznaje w tekście znaczenia dosłowne, – opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność zdarzeń, – wie, że tekst może mieć znaczenie przenośne, – wie, czym jest alegoria, – wymienia cechy postawy bohatera, – wie, jakie jest przesłanie utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia wybranego bohatera, – wymienia niektóre cechy bohaterów, – rozpoznaje wątki poboczne, – wypowiada się na temat przeczytanego utworu, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów, – omawia postawę bohatera, – rozpoznaje w utworze ważne informacje, – tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu – przykład intersemiotyczny, – dostrzega przenośny sens opowieści z Biblii, – rozpoznaje w tekście alegorię, – rozpoznaje przesłanie utworu, – na podstawie poznanych tekstów tworzy drabinę wartości ważnych dla Polaków na przestrzeni dziejów, 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje narratora utworu, – określa, czy dany bohater jest główny czy drugoplanowy, – wymienia większość cech bohaterów, – zbiera informacje o bohaterze, – uzasadnia rodzaj narracji: pierwszoosobowej i trzecioosobowej, – omawia wątek główny, – określa doświadczenia bohaterów, – prezentuje własne rozumienie utworu, – ocenia bohaterów, – rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze, – rozpoznaje fakty i opinie, – odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze, – określa relacje łączące bohaterów utworu, – uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do treści utworu, – selekcjonuje zebrane informacje o bohaterze, – odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, – dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji, – określa tematykę utworu, – omawia wątek poboczny, – porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – porównuje treść czytanych 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje bohatera, również za pomocą narzędzi interaktywnych, – porównuje narrację pierwszoosobową z trzecioosobową i przedstawia wnioski, – określa problematykę utworu i prezentuje ją w twórczy sposób, – ciekawie prezentuje własną interpretację biblijnych opowieści, – w interpretacji utworów epickich wykorzystuje odwołania do wartości uniwersalnych związanych z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi, – w interpretacji utworów epickich wykorzystuje elementy wiedzy o historii i kulturze,

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY EPICKIE				
<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje w utworach epickich wartości ważne dla Polaków, – dostrzega w omawianych utworach epickich elementy historyczne, – wymienia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wydarzenia historyczne zawarte w omówionych tekstach, – rozumie słowo <i>kontekst</i> i zna rodzaje kontekstów w utworach epickich, – zna elementy z życia autorów utworów epickich wskazanych w <i>Podstawie programowej</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia przenośne znaczenia opowieści biblijnych, – podaje przykłady alegorii, – zna przyczyny niepowodzeń bohatera, – wypowiada się na temat przesłania utworu, – porównuje wartości ważne dla Polaków ze swoimi wartościami, – dostrzega różne konteksty w omawianych utworach epickich, – posługuje się biografią autora w interpretacji utworów epickich. 	<ul style="list-style-type: none"> utworów z własnymi doświadczeniami, – interpretuje biblijne opowieści, – omawia funkcje alegorii, – ocenia postawę bohatera i przyczyny jego niepowodzenia, – formułuje przesłanie utworu, – omawiając utwory epickie, nawiązuje do wybranych kontekstów, np. historycznego, biograficznego, filozoficznego, kulturowego, – dostrzega i wskazuje nawiązania biograficzne w omawianych utworach epickich. 	<ul style="list-style-type: none"> – w interpretacji utworów epickich odwołuje się do kontekstu biograficznego, – wyjaśnia wpływ kontekstu historycznego i historycznoliterackiego na treść i formę utworów epickich, – porównuje utwory epickie z różnych kultur i epok, uwzględniając kontekst kulturowy, filozoficzny i społeczny.

I.1. Czytanie utworów literackich – dramat

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY DRAMATYCZNE				
<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie dramatu, – wie, że dramat to jeden z rodzajów literackich, – wie, że gatunki dramatu to tragedia i komedia, – zna podstawowe cechy utworów dramatycznych, – odróżnia utwór pisany prozą i wierszem od dramatu, – rozpoznaje czytany utwór jako dramat, – krótko opowiada, o czym jest omawiany utwór dramatyczny, – wymienia elementy świata przedstawionego w dramacie: czas, miejsce akcji, bohaterowie, wydarzenia, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechuje się dramat jako rodzaj literacki, – zna cechy utworów dramatycznych, – wie, czym cechuje się tragedia i komedia, – opisuje elementy świata przedstawionego w dramacie, – wymienia charakterystyczne elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne, – wyszukuje w dramacie określone informacje, – ustala kolejność wydarzeń , 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – czyta utwór wyraźnie, z podziałem na role i z odpowiednią artykulacją, – rozpoznaje dramat jako rodzaj literacki, – wskazuje cechy utworów dramatycznych, – wymienia cechy tragedii i komedii, – opowiada o elementach świata przedstawionego w dramacie, – wskazuje akt, scenę, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog, – odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych, – porządkuje wydarzenia, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia, dlaczego utwór jest dramatem, – omawia cechy rodzajowe dramatu i cechy gatunkowe tragedii i komedii, – analizuje elementy świata przedstawionego w dramacie i wyciąga wnioski, – wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi dramatu, – omawia zdarzenia realistyczne i fantastyczne, – określa przyczyny zdarzeń, – rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe, – rozpoznaje rodzaj bohatera, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – udowadnia, że czytany utwór jest dramatem, podając odpowiednie przykłady z tekstu, – prezentuje według własnego pomysłu, z wykorzystaniem narzędzi interaktywnych, jak rozumie wzajemne zależności między wydarzeniami w dramacie, – charakteryzuje bohatera dramatu, również za pomocą narzędzi interaktywnych, – określa problematykę dramatu i prezentuje ją w twórczy sposób,

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY DRAMATYCZNE				
<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie bohatera tragicznego, – podaje wybrane wydarzenia omawianego utworu dramatycznego, – dostrzega komizm w dramacie, – wie, czym się różni realizm od fantastyki w utworze dramatycznym, – wie, że akcja dramatu dzieli się na etapy, – wie, że dzieło dramatyczne ma kontekst kulturowy i biograficzny. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje rodzaje bohaterów, – przedstawia wybraną postać, – wymienia niektóre cechy bohaterów dramatu, – wskazuje wartości ważne dla bohaterów dramatu, – wie, kto to jest bohater tragiczny, – zna pojęcie komizmu, – wypowiada się na temat przeczytanego dramatu, – rozpoznaje w dramacie informacje ważne, – tworzy projekt pracy (rysunek, drama, spektakl teatralny itp.) będącej interpretacją utworu dramatycznego – przekład intersemiotyczny, – zna etapy rozwoju akcji dramatycznej, – zna kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, – rozumie pojęcie dramatu romantycznego 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje w dowolnej formie treść dramatu, w tym w formie interaktywnej, – opowiada o wybranych wydarzeniach, – określa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy, – wymienia większość cech bohaterów, – wskazuje bohatera tragicznego, – ocenia bohaterów dramatu, – rozpoznaje informacje mniej ważne w dramacie, – wskazuje komizmu, – odczytuje omawiane teksty dramatyczne na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, – nazywa etapy rozwoju akcji dramatycznej, – rozumie kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, 	<ul style="list-style-type: none"> – określa relacje łączące bohaterów, – uzasadnia wskazane cechy postaci, odwołując się do utworu, – wyjaśnia, dlaczego dana postać jest bohaterem tragicznym, – odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego, – porównuje doświadczenia bohaterów z własnymi, – odróżnia informacje ważne od mniej istotnych, – objaśnia przejawy komizmu, – omawia etapy rozwoju akcji dramatycznej, – wyjaśnia kontekst kulturowy i biograficzny dramatu, – wskazuje w utworze cechy dramatu romantycznego, – organizuje inscenizację. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyczerpująco wypowiada się na temat wydarzeń przedstawionych w dramacie, odwołując się do znajomości całej lektury, – określa funkcje komizmu.

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY DRAMATYCZNE				
	– bierze udział w inscenizacji fragmentu dramatu.	– rozpoznaje cechy dramatu romantycznego.		

I.1. Czytanie utworów literackich – ballada

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY SYNKRETYCZNE				
<ul style="list-style-type: none"> – wie, że ballada zawiera elementy epiki, liryki i dramatu, – wymienia elementy świata przedstawionego w balladzie, – wie, czym jest punkt kulminacyjny, – wie, na czym polega romantyczna wizja natury, – dostrzega problem winy i kary w balladzie, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – zna cechy ballady, – dostrzega w balladzie elementy epiki, liryki i dramatu, – omawia elementy świata przedstawionego z podziałem na fikcyjne i fantastyczne, – wyjaśnia, czym jest punkt kulminacyjny, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy ballady, – wie, na czym polega synkretyzm ballady, – porządkuje wydarzenia w sposób przyczynowo-skutkowy, – wyszukuje informacje na temat bohaterów, – wskazuje punkt kulminacyjny w balladzie, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wnikliwie omawia cechy ballady, – wyjaśnia, na czym polega synkretyzm ballady, – porządkuje zebrany materiał na temat ballady, – określa funkcje punktu kulminacyjnego, – interpretuje romantyczną wizję natury, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje omawianą balladę, – prezentuje według własnego pomysłu, również interaktywnie, świat przedstawiony w balladzie.

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
UTWORY SYNKRETYCZNE				
<ul style="list-style-type: none"> – tworzy proste wypowiedzi inspirowane balladą. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie romantyczną wizję natury, – rozumie problem winy i kary w balladzie, – dostrzega w sztuce nawiązania do omawianej ballady, – tworzy wypowiedzi inspirowane przeczytaną balladą. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia romantyczną wizję natury, – wypowiada się na temat problemu winy i kary, – ocenia dzieła sztuki nawiązujące do ballady, – tworzy ciekawe wypowiedzi inspirowane balladą. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia problem winy i kary w balladzie, – interpretuje dzieła sztuki nawiązujące do omawianej ballady, – tworzy rozbudowane wypowiedzi inspirowane przeczytaną balladą. 	

I.2. Odbiór tekstów kultury

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
INNE TEKSTY KULTURY				
<ul style="list-style-type: none"> – określa tematykę tekstu kultury, – nazywa wrażenia wywołane obrazem, grafiką, rzeźbą, fotografią, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje w tekście potrzebne informacje, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje cechy tekstów kultury, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – opowiada w kilku zdaniach o sytuacji przedstawionej w danym tekście, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – określa nastrój obrazu grafiki, rzeźby, fotografii

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
INNE TEKSTY KULTURY				
<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy tekstu kultury, – dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą publicystyczną, naukową i popularnonaukową, – wie, że są różne gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, – rozpoznaje wywiad i artykuł wśród innych gatunków publicystycznych, – wie, co to jest lid. 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, – wymienia elementy realistyczne i fantastyczne obrazu, – cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego, – rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, artykuł, – podaje funkcje lidu, – dostrzega wartości estetyczne poznanych tekstów kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje sytuację ukazaną w danym tekście, – nazywa emocje, które mogą odczuwać postacie z obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, – określa uczucia wywołane tekstem kultury, – przedstawia własne rozumienie tekstu kultury, – określa funkcje literatury pięknej, publicystycznej, popularnonaukowej i naukowej, – określa podstawowe cechy wywiadu i artykułu, – określa znaczenie lidu. 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje elementy obrazu, grafiki, rzeźby, fotografii, – przedstawia własne rozumienie tekstu kultury poprzez podanie tematów rozmów ukazanych postaci, – znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych, – porównuje różne dzieła, – omawia funkcje lidu. 	<ul style="list-style-type: none"> – oraz uzasadnia swoją wypowiedź, – przedstawia własne zdanie na temat sytuacji ukazanej w tekście kultury, – omawia elementy sztuki plastycznej: plan, barwy, kompozycję, światło, ruch, – dokonuje przekładu intersemiotycznego, np. tworzy historię, która mogłaby się wydarzyć w miejscu ukazanym na obrazie czy fotografii, – przedstawia własną interpretację dzieła sztuki.

II. KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE

II.1. Gramatyka języka polskiego – fonetyka

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FONETYKA				
<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie fonetyka, – odróżnia głoskę od litery i sylaby, – wie, że są różne rodzaje głosek, – rozpoznaje samogłoski i spółgłoski, – rozpoznaje sylabę, – zna zasady dzielenia wyrazów na sylaby, – wie, że <i>i</i> w wyrazie może pełnić różne funkcje, – wie, czym są upodobnienia fonetyczne, – dostrzega rozbieżności między mową a pismem, – wie, co to jest intonacja – wie, co to akcent, wyrazowy i zdaniowy, – zna reguły akcentowania w języku polskim 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie, czym zajmuje się fonetyka, – rozumie wpływ narządów mowy na sposób wymawiania głosek, – rozróżnia rodzaje głosek: samogłoska–spółgłoska, dźwięczna–bezdźwięczna, ustna–nosowa, miękka–twarda, – rozumie funkcje głoski <i>i</i>, – rozumie, na czym polegają zjawiska fonetyczne, w tym upodobnienia, – rozumie, co to jest intonacja oraz akcent wyrazowy i zdaniowy, – wymienia reguły akcentowania w języku polskim, – rozpoznaje wyjątki od zasad akcentowania. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dzieli wyrazy na litery, głoski i sylaby, – wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski, – dzieli wyrazy na sylaby, – poprawnie przenosi wyrazy, – określa rolę samogłoski <i>i</i>, – omawia mechanizm upodobnień fonetycznych – rozpoznaje rodzaj i kierunek upodobnienia, – definiuje pojęcia intonacji oraz akcentu wyrazowego i zdaniowego, – stosuje reguły akcentowania w języku polskim oraz prawidłową intonację, – wymienia wyjątki od zasad akcentowania. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia narządy mowy i ich wpływ na sposób wymawiania głosek, – rozpoznaje rodzaje wszystkich głosek i omawia ich cechy, – rozpoznaje funkcję litery <i>i</i> w wyrazie, – objaśnia mechanizm upodobnień fonetycznych, – podaje przykłady różnych rodzajów upodobnień, – wyjaśnia, na czym polega intonacja oraz akcent wyrazowy i zdaniowy, – wypowiada się z prawidłową intonacją, – prawidłowo akcentuje wyrazy i zdania oraz wyjątki. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – dzieli wyraz na głoski i wskazuje różne funkcje głoski <i>i</i>, – rozumie i wykorzystuje wiedzę o głoskach oraz upodobnieniach do poprawnego mówienia i pisania, – świadomie i bezbłędnie akcentuje wyrazy i zdania we wszystkich swoich wypowiedziach oraz podczas czytania i recytacji.

II.1. Gramatyka języka polskiego – słowotwórstwo

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SŁOWOTWÓRSTWO				
<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie słowotwórstwa, – zna pojęcia tematu słowotwórczego i definicji słowotwórczej, – zna pojęcie formantu, – wie, że są różne rodzaje formantów, – rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, – zna pojęcie kategorii znaczeniowej, – wie, jakie znaczenia są nadawane wyrazom przez formanty, – wie, co to jest rodzina wyrazów, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, czym zajmuje się słowotwórstwo, – odróżnia wyraz podstawowy od wyrazu pochodnego, – wie, co to jest temat słowotwórczy, – próbuje stworzyć definicje słowotwórcze wyrazu, – wskazuje formant w wyrazie pochodnym, – zna funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, – rozumie pojęcie kategorii znaczeniowej, – rozpoznaje znaczenia nadawane wyrazom przez formanty, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym zajmuje się słowotwórstwo, – wyjaśnia, czym są wyrazy podstawowe i wyrazy pochodne, – wskazuje temat słowotwórczy, – tworzy definicje słowotwórcze, – zna rodzaje formantów, – wyjaśnia funkcję formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, – podaje przykłady kategorii znaczeniowych wyrazów, – rozpoznaje rodzinę wyrazów, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wyrazy podstawowe i wyrazy pochodne, – rozróżnia temat słowotwórczy, – poprawnie tworzy definicje słowotwórcze, – rozpoznaje rodzaj formantu, – wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, – omawia funkcję znaczeniową formantów, – omawia kategorie znaczeniowe wyrazów, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – świadomie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy podstawowe i pochodne, – świadomie stosuje w swoich wypowiedziach wyrazy należące do różnych kategorii znaczeniowych, – świadomie stosuje wyrazy pokrewne i złożone w swoich wypowiedziach , – przedstawia analizę słowotwórczą wyrazu.

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SŁOWOTWÓRSTWO				
<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia <i>wyraz pokrewny, rdzeń, rdzenie oboczne</i>, – wie, czym są wyrazy złożone, – zna podstawowe zasady pisowni wyrazów złożonych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest rodzina wyrazów, – rozpoznaje wyraz pokrewny, rdzeń, rdzenie oboczne, – odróżnia wyrazy złożone od innych, – zna zasady pisowni wyrazów złożonych. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje rdzeń i oboczności w wyrazach pokrewnych, – rozpoznaje w tekście wyrazy złożone, – wyjaśnia zasady pisowni wyrazów złożonych. 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady wyrazów należących do jednej rodziny, – tworzy wyrazy pokrewne, – przedstawia na wykresie zależności między wyrazami pokrewnymi, – tworzy wyrazy złożone, – stosuje w praktyce zasady pisowni wyrazów złożonych. 	

II.1. Gramatyka języka polskiego – fleksja

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FLEKSJA				
<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy, – podaje pytania czasownika, – rozpoznaje różne formy czasownika, – odróżnia bezokolicznik od odmiennych form czasownika, – wie, przez co odmienia się czasownik, – wyjaśnia, czym jest czasownik w formie osobowej i nieosobowej, – wie, że imiesłowy są nieosobowymi formami czasownika, – wymienia imiesłowy: przymiotnikowy i przysłówkowy, – odróżnia imiesłów od innych części mowy, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje czasownik w zdaniu, – rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na <i>-no</i>, <i>-to</i>, bezokoliczniki, – wyjaśnia, dlaczego imiesłowy są nieosobowymi formami czasownika, – wymienia rodzaje imiesłówów przymiotnikowych, – podaje końcówki imiesłówów, – wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów, – wie, jak odróżnić imiesłów od przymiotnika, – tworzy imiesłowy z partykułą <i>nie</i>, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – odróżnia czasownik od innych części mowy, – rozpoznaje rodzaj czasownika, – odmienia czasownik przez osoby, liczby, rodzaje, czasy, – odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, – rozpoznaje różne rodzaje imiesłówów przymiotnikowych i przysłówkowych, – wskazuje imiesłów w zdaniu, – wymienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i>, – rozpoznaje nazwy miejscowe, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – tworzy różne rodzaje imiesłówów od czasowników, – odmienia imiesłowy przymiotnikowe, – przekształca wskazane czasowniki na konstrukcje z imiesłowami, – bezbłędnie zapisuje <i>nie</i> z różnymi częściami mowy – uwzględnienia wyjątki od zasad pisowni partykuły <i>nie</i>, – podaje własne przykłady nazw miejscowych, – bezbłędnie odmienia i zapisuje nazwy miejscowe i nazwy mieszkańców. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie używa imiesłówów, – wskazuje i poprawia błędy fleksyjne związane z użyciem imiesłówów, – redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów imiesłówów, – redaguje tekst z użyciem imiesłówów z partykułą <i>nie</i>, – poprawia błędy swoje i innych w zapisie <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, w tym z wyjątkami, – koryguje błędy swoje i innych w odmianie i zapisie nazw miejscowych i nazw mieszkańców.

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
FLEKSJA				
<ul style="list-style-type: none"> – zna zasady tworzenia i odmiany imiestwów, – zna podstawowe zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, wie, że są wyjątki od tych zasad, – wie, czym są nazwy miejscowe, – zna wybrane zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna zasady pisowni <i>nie</i> z różnymi częściami mowy, – wymienia zasady odmiany nazw miejscowych i nazw mieszkańców, – podaje zasady zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje zasady odmiany i zapisu nazw miejscowych i nazw mieszkańców. 		

II.1. Gramatyka języka polskiego – składnia

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
SKŁADNIA				
<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia zdanie od równoważnika zdania, – zna pojęcie <i>imiestwowy równoważnik zdania</i>, – wie, jak przekształcić wypowiedzenie w imiestwowy równoważnik zdania, – odróżnia wypowiedzenie z imiestwowym równoważnikiem zdania od zdania, – zna terminy: <i>mowa zależna</i> i <i>mowa niezależna</i> – wyjaśnia różnice między mową zależną a niezależną. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – odróżnia zdanie od równoważnika zdania i wypowiedzenia z imiestwowym równoważnikiem zdania. – identyfikuje imiestwowy równoważnik zdania poprzez znalezienie imiestwotu przysłówkowego, – wyjaśnia, jak przekształcić wypowiedzenie w imiestwowy równoważnik zdania, – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mowa zależna</i>, <i>mowa niezależna</i>, – odróżnia mowę zależną od mowy niezależnej, – w podanym tekście wskazuje mowę zależną i mowę niezależną. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania oraz imiestwowy równoważnik zdania, – przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie, – przekształca wypowiedzenie w imiestwowy równoważnik zdania, – określa różnice między mową zależną a mową niezależną, – przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – układa zdanie i równoważnik zdania oraz imiestwowy równoważnik zdania, – rozpoznaje imiestwowy równoważnik zdania, – poprawnie przekształca imiestwowy równoważnik zdania w zdanie złożone i odwrotnie, – stosuje imiestwowy równoważnik zdania w swoich wypowiedziach, – poprawnie przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie, – zapisuje dowolny dialog w formie mowy zależnej, – przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawnie stosuje w swoich wypowiedziach zdanie, równoważnik zdania oraz imiestwowy równoważnik zdania, – wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiestwowego równoważnika zdania, – redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej.

II.2. Zróżnicowanie języka

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcia: <i>synonim</i> i <i>antonim</i>, <i>homonim</i>, <i>neologizm</i> i <i>archaizm</i>, <i>kolokwializm</i>, <i>zapożyczenie</i>, <i>związek frazeologiczny</i>, – rozróżnia synonimy, antonimy i homonimy, – odróżnia wyrazy bliskoznaczne od wyrazów pokrewnych, – identyfikuje różne rodzaje neologizmów obiegowych, – rozpoznaje archaizmy, – odróżnia archaizmy od neologizmów, – dostrzega archaizmy w utworze, – dostrzega kolokwializmy w wypowiedzi, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: <i>synonim</i> i <i>antonim</i>, <i>homonim</i>, <i>neologizm</i> i <i>archaizm</i>, <i>kolokwializm</i>, <i>zapożyczenie</i>, <i>związek frazeologiczny</i>, – odróżnia skrót od skrótowca, synonim od antonimu i homonimu, – wskazuje synonimy, antonimy i homonimy, – wskazuje wyrazy bliskoznaczne i wyrazy pokrewne, – rozpoznaje frazeologizmy, – zna znaczenie wybranych związków frazeologicznych, – wie, co odróżnia neologizmy artystyczne od obiegowych, – zna różne rodzaje neologizmów obiegowych, – zna funkcje neologizmów, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady synonimów, antonimów i homonimów, – wskazuje różnicę między wyrazem bliskoznacznym a pokrewnym, – wskazuje związki frazeologiczne w utworze, rozumie ich znaczenie, – podaje przykłady neologizmów artystycznych i obiegowych, – wskazuje różne rodzaje neologizmów obiegowych, – wymienia funkcje neologizmów, – rozróżnia typy archaizmów i określa ich funkcje, – określa funkcje kolokwializmów, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: <i>synonim</i> i <i>antonim</i>, <i>homonim</i>, <i>neologizm</i> i <i>archaizm</i>, <i>kolokwializm</i>, <i>zapożyczenie</i>, <i>związek frazeologiczny</i>, odwołuje się do przykładów, – tworzy synonimy, antonimy konkretnych słów, – wyjaśnia różnicę między wyrazem bliskoznacznym a pokrewnym, – podaje przykłady związków frazeologicznych, wyjaśnia ich znaczenia, – rozpoznaje w tekście neologizmy artystyczne i obiegowe, – podaje przykłady różnych neologizmów obiegowych, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – funkcjonalnie wykorzystuje zdobyte wiadomości, – urozmaica język swojej wypowiedzi, – świadomie stosuje neologizmy w swoich wypowiedziach, – świadomie używa kolokwializmów i archaizmów w celu stylizacji tekstu, – na bieżąco wzbogaca swoje słownictwo, – koryguje błędy swoje i innych.

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA				
<ul style="list-style-type: none"> – próbuje zastąpić kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego – wie, że zapożyczenie można zastąpić wyrazem rodzimym, – wie, że słownictwo ulega ciągłemu wzbogacaniu. 	<ul style="list-style-type: none"> – zna typy archaizmów, – zna funkcje archaizmów, – rozpoznaje archaizmy w utworze, – rozumie pojęcie <i>kolokwializm</i>, – rozpoznaje kolokwializmy w wypowiedzi, – zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, – zna różne rodzaje zapożyczeń, rozumie ich funkcje, – wypowiada się na temat przydatności zapożyczeń, – zastępuje zapożyczenia wyrazami rodzimymi, – zna sposoby wzbogacania słownictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje kolokwializmy w wypowiedzi, – poprawnie zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, – wymienia różne rodzaje zapożyczeń i wyjaśnia ich funkcje, – omawia przydatność zapożyczeń, – poprawnie zastępuje zapożyczenia wyrazami rodzimymi. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia funkcje neologizmów, – omawia na przykładach typy i funkcje archaizmów, – interpretuje tekst, biorąc pod uwagę znaczenie i funkcję archaizmów, – omawia na przykładach funkcje kolokwializmów, – interpretuje użycie kolokwializmów w tekście, – bezbłędnie zastępuje kolokwializmy wyrazami ze słownictwa ogólnego, – podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczeń, bezbłędnie zastępuje zapożyczenia, – omawia funkcje i znaczenie różnych typów zapożyczeń, ocenia ich przydatność, – stosuje różne sposoby wzbogacania słownictwa. 	

II.3. Komunikacja językowa i kultura języka

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)				
ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA				
<ul style="list-style-type: none"> – zna pojęcie grzeczności językowej, – rozpoznaje niektóre zwroty grzecznościowe, – zna zasady pisowni zwrotów grzecznościowych, w tym zaimków osobowych w listach, – wie, że istnieje pojęcie normy językowej, – wie, że istnieje norma wzorcowa i norma użytkowa – zna pojęcie błędu językowego, – wie, że istnieją różne rodzaje błędów językowych, – rozpoznaje teksty reklamowe, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega grzeczność językowa, – wskazuje zwroty grzecznościowe w liście, – omawia zasady pisowni zwrotów grzecznościowych, w tym zaimków osobowych w listach, – wie, co to jest norma językowa, – odróżnia normę wzorcową od normy użytkowej, – wie, czym jest błąd językowy, – wymienia rodzaje błędów językowych, – zna cechy i funkcje tekstów reklamowych, – wie, co to jest slogan reklamowy, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie grzeczności językowej, – podaje przykłady zwrotów grzecznościowych, – przestrzega zasad pisowni zwrotów grzecznościowych, w tym zaimków osobowych w listach, – wyjaśnia, czym jest norma językowa, – wyjaśnia różnicę między normą wzorcową a normą użytkową, – wyjaśnia pojęcie błędu językowego, – omawia różne rodzaje błędów językowych, – określa cechy i funkcje tekstów reklamowych, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie stosuje zwroty grzecznościowe, w tym zaimki osobowe w liście, – podaje przykłady wskazujące różnicę między normą wzorcową a normą użytkową, – definiuje pojęcie błędu językowego, – rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych, – wskazuje cechy i funkcje tekstów reklamowych, – wyjaśnia różnicę między perswazją a manipulacją, – dostrzega w tekście środki służące manipulacji. 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – poprawia błędy w pracach swoich oraz kolegów / koleżanek, – na co dzień wykorzystuje wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka, – świadomie postępuje się perswazją, – nie poddaje się manipulacji językowej ani jej nie używa.

Treści nauczania wskazane w Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I KULTURA JĘZYKA				
<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje slogany reklamowe, – wie, że w języku istnieje perswazja oraz manipulacja, – dostrzega manipulację językową. 	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia perswazję od manipulacji językowej, – rozpoznaje środki służące manipulacji 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czemu służy slogan reklamowy, – wskazuje różnicę między perswazją a manipulacją, – wymienia środki służące manipulacji. 		

III. TWORZENIE WYPOWIEDZI

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
STRESZCZENIE, ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, RECENZJA, WYWIAD				
<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje streszczenie, – podejmuje próbę streszczenia tekstu, – dostrzega informacje w streszczanym tekście, – wie, czym jest rozprawka, – zna pojęcia <i>teza</i> i <i>argument</i>, – wie, że argumenty należy hierarchizować, – wie, że argument powinien być uzasadniony i zawierać odwołanie do przykładu, – wie, czym jest plan kompozycyjny, – zna cechy przemówienia i cel tej formy wypowiedzi, – zna rodzaje argumentów, – zna zwroty do słuchaczy, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – streszcza proste teksty, – wydobywa informacje z tekstu, – wymienia elementy kompozycyjne rozprawki, – formułuje tezę, – wie, czym jest argument, – odróżnia przykład od argumentu, – wie, na czym polega hierarchizacja argumentów, – wie, co to jest wniosek, – zna zasady tworzenia planu kompozycyjnego – zna etapy pracy nad przemówieniem, – dobiera argumenty i zwroty do słuchaczy, – wie, jak wykorzystać głos i mowę ciała, – rozróżnia typy narracji, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – pisze dobre streszczenie, – porządkuje informacje z tekstu, – dostrzega główną myśl tekstu, – wymienia cechy rozprawki, – odróżnia tezę od hipotezy, – odróżnia argument od kontrargumentu, – ilustruje argument przykładem, – próbuje uporządkować wywód, – pracuje nad planem kompozycyjnym, – podejmuje próbę wnioskowania, – pisze rozprawkę z hipotezą oraz przemówienie, w którym odpira przewidywany kontrargument, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – logicznie porządkuje informacje z tekstu, – wskazuje główną myśl tekstu, – stawia ciekawe / oryginalne hipotezy, – formułuje kontrargumenty, – hierarchizuje argumenty, – zgadza się z cudzym poglądem lub z nim polemizuje, rzeczowo uzasadniając własne zdanie, – formułuje wnioski, – porządkuje wywód argumentacyjny, – sporządza plan kompozycyjny, – funkcjonalnie korzysta ze zwrotów do słuchaczy, – używa środków retorycznych, 	<p><u>spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst w celu napisania streszczenia, – samodzielnie pisze spójną i rozwiniętą rozprawkę z tezą oraz hipotezą, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, – samodzielnie pisze spójne przemówienie, używając różnych środków retorycznych i różnych rodzajów argumentów, – publicznie wygłasza swoje przemówienie, – samodzielnie pisze spójne rozwinięte i ciekawe opowiadanie twórcze, uwzględniając wszystkie

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
STRESZCZENIE, ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, RECENZJA, WYWIAD				
<ul style="list-style-type: none"> – wie, że w przemówieniu wykorzystuje się głos i mowę ciała, – odróżnia opowiadanie twórcze od odtwórczego, – zna typy narracji, – wie, że opowiadanie trzeba odpowiednio skomponować, – zna pojęcia retrospekcji i puenty, – wie, że w recenzji używa się określonego słownictwa, – zna wybrane kryteria oceny tekstów kultury, – zna podstawowe zasady przygotowania wywiadu, – wie, że podczas wywiadu zadaje się różne rodzaje pytań, – pod kierunkiem nauczyciela i / lub w grupie pisze rozprawkę z tezą, proste 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega trójdzielna kompozycja opowiadania, rozprawki, przemówienia, recenzji, – rozumie znaczenie retrospekcji i puenty, – zna cechy i kompozycję recenzji, – zna słownictwo typowe dla recenzji, – wymienia kryteria oceny różnych tekstów kultury, – wymienia zasady przygotowania wywiadu, – rozpoznaje różne rodzaje pytań w wywiadzie, – pisze rozprawkę z tezą, opowiadanie twórcze, przemówienie i recenzję, – przeprowadza wywiad zgodnie z zasadami. 	<ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia dobór argumentów, – stosuje odpowiednie zwroty do słuchaczy, – wskazuje różnice między opowiadaniem twórczym a odtwórczym, – stosuje różne typy narracji w opowiadaniu, – stosuje akapity dla oznaczenia głównych elementów kompozycyjnych tekstu, – stosuje w opowiadaniu retrospekcję i puentę, – wskazuje słownictwo typowe dla recenzji, – ocenia różne teksty kultury, stosując poznane kryteria, – określa zasady przygotowania wywiadu, – formułuje różnego rodzaju pytania, – przeprowadzając wywiad, uwzględnia cechy gatunkowe tej formy wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie wykorzystuje głos i mowę ciała, – stosuje w opowiadaniu sześć elementów urozmaicenia stylu, – używa słownictwa typowego dla recenzji, – rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych, – omawia zasady przygotowania wywiadu, – formułuje różnorodne i ciekawe pytania do wywiadu, – pisze rozwiniętą rozprawkę z tezą i hipotezą, ciekawe rozbudowane przemówienie i opowiadanie twórcze, pełną recenzję, 	<ul style="list-style-type: none"> wymogi tej formy wypowiedzi, – samodzielnie pisze spójną rozwiniętą recenzję, uwzględniając wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi, – projektuje i przeprowadza wywiad zgodnie z zasadami, wykorzystując do tego telefon, – na podstawie nagrania tworzy tekst wywiadu, – koryguje własne i cudze błędy związane z tworzeniem form wypowiedzi.

Treści nauczania wskazane w *Podstawie programowej dla II etapu edukacyjnego (klasy 4–8)*

ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra	ocena celująca
Uczeń				
STRESZCZENIE, ROZPRAWKA, OPOWIADANIE TWÓRCZE, PRZEMÓWIENIE, RECENZJA, WYWIAD				
przemówienie, opowiadanie twórcze oraz recenzję, – przeprowadza prosty wywiad.			– przeprowadza wywiad zgodnie ze wszystkimi wymogami.	